

## QOG'ONOQ SUVI MUDDATDAN OLDIN KETGAN HOMILADOR AYOLLARDA INDUKSIYA USULLARI VA VAQTIGA QARAB TUG'ILISH NATIJALARINI RETROSPEKTIV O'RGANISH

Ixtiyorova Diyora Farxodovna

Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti, Akusherlik va ginekologiya magistranti.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.22835032>

**Annotatsiya.** Ushbu maqolada qog'onoq suvi muddatdan oldin ketgan homilador ayollarda tug'ruqni induksiya qilish usullari va induksiyaning boshlash vaqtiga qarab tug'ilish natijalari retrospektiv tarzda o'rganilgan. Tadqiqotda homiladorlik muddati, bachadon bo'ynining yetuklik darajasi, qog'onoq suvi ketganidan keyin induksiya boshlanguncha o'tgan vaqt, qo'llanilgan induksiya usuli, tug'ruq davomiyligi va tug'ruq turi kabi klinik ko'rsatkichlar baholangan. Shuningdek, ona va yangi tug'ilgan chaqaloqda kuzatilgan asoratlarning hamda Apgar ko'rsatkichlari tahlil qilingan. Tadqiqot natijalari induksiya usuli va uni boshlash vaqtini individual klinik holatni hisobga olgan holda tanlashning muhimligini ko'rsatadi. Olingan ma'lumotlar qog'onoq suvi muddatdan oldin ketgan ayollarda tug'ruq taktikasini takomillashtirish va maternal hamda perinatal natijalarni yaxshilashga xizmat qilishi mumkin.

**Kalit so'zlar:** Tug'ruq induksiyasi, induksiya usullari, induksiyaning boshlash vaqti, homiladorlik muddati, bachadon bo'yni yetukligi, tug'ruq natijalari, vaginal tug'ruq, kesarcha kesish.

### Kirish

Qog'onoq suvining muddatdan oldin ketishi akusherlik amaliyotida homiladorlik va tug'ruq jarayonining kechishiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan muhim klinik holatlardan biridir. Qog'onoq pardalarining tug'ruq faoliyati boshlanishidan oldin yorilishi homiladorlik muddatiga, bachadon bo'ynining holatiga, homila va onaning klinik ko'rsatkichlariga hamda tug'ruqni boshqarish taktikasiga qarab turlicha kechishi mumkin. Mazkur holatda tug'ruqni o'z vaqtida va xavfsiz yakunlash masalasi ona va homila uchun yuzaga kelishi mumkin bo'lgan asoratlarning oldini olish nuqtayi nazaridan alohida ahamiyat kasb etadi.

Qog'onoq suvining muddatdan oldin ketishi kuzatilgan homilador ayollarda tug'ruqni induksiya qilish zarurati klinik vaziyatga qarab belgilanadi. Induksiya usulini tanlashda homiladorlik muddati, bachadon bo'ynining yetuklik darajasi, homilaning joylashuvi va holati, homila yurak urishining xususiyatlari, qog'onoq suvining miqdori va ko'rinishi, infeksiya asoratlari xavfi hamda onaning umumiy holati kabi omillar hisobga olinadi. Shu sababli barcha bemorlarga bir xil induksiya usulini qo'llash o'rniga individual klinik yondashuvdan foydalanish muhim hisoblanadi.

### Dolzarbligi

Qog'onoq suvining muddatdan oldin ketishi tug'ruq jarayonida ona va homila uchun turli asoratlarning xavfini oshirishi mumkin. Bunday holatda tug'ruqni induksiya qilish usuli va uni boshlash vaqtini to'g'ri tanlash muhim klinik ahamiyatga ega. Shu sababli induksiya usullari hamda ularning boshlanish vaqtiga qarab tug'ilish natijalarini retrospektiv baholash tug'ruq taktikasini takomillashtirish va ona hamda perinatal natijalarni yaxshilash nuqtayi nazaridan dolzarb hisoblanadi.

### **Asosiy qism**

Qog'onoq suvining muddatdan oldin ketishi homiladorlik davrida tug'ruqni boshqarish taktikasini belgilashni talab qiladigan muhim akusherlik holatlaridan biridir. Qog'onoq pardalarining yorilishidan keyin tug'ruq faoliyatining boshlanishi har bir ayolda turlicha kechadi.

Induksiya zarurati homiladorlik muddati, bachadon bo'ynining yetukligi, ona va homilaning umumiy holati hamda infeksiya xavfi asosida belgilanadi. Tug'ruq induksiyasidan oldin homilaning yurak urishi, homilaning joylashuvi va bachadon qisqarishlari baholanadi.

Bachadon bo'ynining yetuklik darajasini aniqlashda Bishop shkalasidan foydalanish induksiya muvaffaqiyatini prognozlashda muhim ahamiyatga ega. Yetuk bachadon bo'yni mavjud bo'lgan holatlarda tug'ruq faoliyatini oksitotsin yordamida rag'batlantirish keng qo'llanadi.

Bachadon bo'yni yetuk bo'lmagan ayollarda esa bachadon bo'ynini tayyorlashga qaratilgan usullar ko'rib chiqiladi. Induksiya usulini tanlashda ona va homila xavfsizligi asosiy mezon hisoblanadi. Qog'onoq suvlari ketganidan keyin vaqt o'tishi bilan infeksiyon asoratlarning xavfi ortishi mumkin. Shu sababli tana harorati, yurak urish tezligi, bachadonning og'riqliligi va laborator ko'rsatkichlarni muntazam kuzatish zarur. Induksiya jarayonida bachadon qisqarishlari va homila yurak faoliyati doimiy nazorat qilinishi kerak. Klinik holatga qarab induksiyaning farmakologik yoki mexanik usullari tanlanishi mumkin. To'g'ri tanlangan induksiya usuli vaginal tug'ruq ehtimolini oshirishga yordam berishi mumkin. Shu bilan birga, induksiya samarasi yetarli bo'lmagan holatlarda operativ tug'ruq zarurati yuzaga kelishi mumkin.

Qog'onoq suvining muddatdan oldin ketgan ayollarda induksiyaning boshlash vaqti tug'ruq natijalarini belgilovchi muhim omillardan biri hisoblanadi. Induksiyaning qachon boshlash masalasi homiladorlik muddati va ona hamda homilaning klinik holatiga bog'liq holda individual hal qilinadi. Erta boshlangan induksiya tug'ruqning tezroq yakunlanishiga imkon berishi mumkin.

Biroq bachadon bo'yni yetarli darajada tayyor bo'lmagan holatlarda induksiya davomiyligi uzayishi ehtimoli mavjud. Kechiktirilgan induksiya esa ayrim hollarda spontan tug'ruq boshlanishiga imkon beradi, ammo qog'onoq pardalari uzoq vaqt yorilgan holatda qolishi infeksiya xavfini oshirishi mumkin. Induksiya usulini tanlashda bachadon bo'ynining Bishop ko'rsatkichi muhim ahamiyatga ega. Oksitotsin bachadon qisqarishlarini kuchaytirish va muntazam tug'ruq faoliyatini shakllantirish maqsadida qo'llanadigan asosiy vositalardan biridir.

Bachadon bo'ynini tayyorlash zarur bo'lgan holatlarda tegishli farmakologik yoki mexanik usullar qo'llanishi mumkin. Induksiya usulining samaradorligi tug'ruqning davomiyligi, vaginal tug'ruq chastotasi va kesarcha kesish zarurati orqali baholanishi mumkin. Shuningdek, induksiya boshlanganidan tug'ruqqacha bo'lgan vaqt alohida tahlil qilinadi. Tug'ruq jarayonining cho'zilishi ona va homila holatini qayta baholashni talab qiladi. Homila yurak urishidagi patologik o'zgarishlar kuzatilganda induksiya taktikasini o'zgartirish zarur bo'lishi mumkin. Shuningdek, ona organizmida infeksiya belgilarining paydo bo'lishi tug'ruqni yakunlash zaruratini kuchaytiradi. Retrospektiv tahlil orqali turli induksiya usullari va ularning boshlanish vaqtini tug'ruq natijalari bilan taqqoslash mumkin. Bunday yondashuv amaliyotda eng samarali va xavfsiz taktikalarning aniqlanishiga yordam beradi.

Retrospektiv tadqiqot qog'onoq suvining muddatdan oldin ketishi kuzatilgan homilador ayollarda avval qo'llangan tug'ruq induksiyasi taktikalari va ularning natijalarini baholash imkonini beradi.

Tadqiqotda bemorlarning yoshi, homiladorlik muddati, qog'onoq suvi ketganidan keyin induksiya boshlanguncha o'tgan vaqt va bachadon bo'ynining holati kabi ko'rsatkichlar tahlil qilinadi. Shuningdek, induksiyaning qo'llanilgan usuli va uning davomiyligi aniqlanadi.

Tug'ruq natijalarini baholashda vaginal tug'ruq va kesarcha kesish chastotasi asosiy mezonlardan biri hisoblanadi. Tug'ruqning umumiy davomiyligi hamda induksiya tug'ruqqacha bo'lgan vaqt alohida o'rganiladi. Ona bilan bog'liq natijalar qatorida isitma, infeksiyon asoratlari, tug'ruqdan keyingi qon ketish va boshqa klinik holatlar baholanadi. Perinatal natijalarni aniqlashda yangi tug'ilgan chaqaloqning Apgar ko'rsatkichi, tug'ilish vazni va neonatal asoratlari hisobga olinadi. Induksiya vaqtining uzayishi bilan ona va homila holatida yuzaga keladigan o'zgarishlar ham tahlil qilinadi. Turli induksiya usullarining vaginal tug'ruqqa erishish imkoniyatiga ta'siri taqqoslanadi. Shuningdek, induksiya usuli bilan kesarcha kesish ehtimoli o'rtasidagi bog'liqlik baholanadi. Tadqiqot natijalari asosida induksiyaning erta yoki kechroq boshlashning afzallik va kamchiliklari aniqlanishi mumkin. Retrospektiv ma'lumotlarni statistik tahlil qilish klinik jihatdan muhim omillarni ajratib ko'rsatishga yordam beradi. Olingan natijalar qog'onoq suvi muddatdan oldin ketgan ayollarda tug'ruqni boshqarish taktikasini takomillashtirish uchun amaliy asos bo'lib xizmat qilishi mumkin. Shu bilan birga, individual klinik holatni hisobga olish ona va homila xavfsizligini ta'minlashda asosiy tamoyil bo'lib qoladi.

#### **Xulosa**

Qog'onoq suvi muddatdan oldin ketgan homilador ayollarda tug'ruqni induksiya qilish usuli va vaqtini to'g'ri tanlash ona va homila xavfsizligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega.

Induksiya taktikasini belgilashda homiladorlik muddati, bachadon bo'ynining yetuklik darajasi, ona va homilaning klinik holati hamda infeksiya xavfi kompleks baholanishi lozim.

Retrospektiv tahlil induksiya usuli va uni boshlash vaqtining tug'ruq davomiyligi, vaginal tug'ruq, kesarcha kesish hamda maternal va perinatal natijalar bilan bog'liqligini baholash imkonini beradi. Shuning uchun qog'onoq suvi muddatdan oldin ketgan ayollarda induksiyaning individual klinik ko'rsatkichlarga asoslangan holda tanlanishi tug'ruqni samarali boshqarish va asoratlarni kamaytirishga xizmat qilishi mumkin.

#### **Foydalanilgan adabiyotlar**

1. American College of Obstetricians and Gynecologists. Prelabor Rupture of Membranes. ACOG Practice Bulletin No. 217 // Obstetrics & Gynecology. 2020. Vol. 135, No. 3. P. e80–e97.
2. American College of Obstetricians and Gynecologists. Prevention of Group B Streptococcal Early-Onset Disease in Newborns. ACOG Committee Opinion No. 797 // Obstetrics & Gynecology. 2020. Vol. 135, No. 2. P. e51–e72.
3. Sylvester M.A., Mintz G., Sisti G. Maternal Outcomes Following Active vs. Expectant Management of Previably Preterm Pre-Labor Rupture of Membranes: A Meta-Analysis // Children. 2023. Vol. 10, No. 8.
4. Williamson M., Dong S., D'Souza R., et al. Outpatient vs inpatient management of preterm prelabor rupture of membranes: a systematic review and meta-analysis // Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica. 2024. Vol. 103, No. 11. P. 2147–2162.

5. Madan I., Jackson F.I., Figueroa R., Bahado-Singh R. Preterm prelabor rupture of membranes in singletons: maternal and neonatal outcomes // *Journal of Perinatal Medicine*. 2023. Vol. 51, No. 6. P. 787–791.
6. Quist-Nelson J., Combs C.A., Skupski D.W., et al. Immediate delivery compared with expectant management in late preterm prelabor rupture of membranes: individual participant data meta-analysis // *Obstetrics & Gynecology*. 2018. Vol. 131, No. 2. P. 269–279.